Заштита Београда
од великих вода Дунава и Саве

Хидрауличке анализе

Проф. др Миодраг Јовановић
Проф. др Марко Иветић
Доц. др Никола Росић

Грађевински факултет
Универзитета у Београду

Мај, 2017.

Садржај

1. Увод - циљ хидрауличких прорачуна
2. Рачунски модел
3. Варијанте прорачуна
4. Резултати прорачуна
5. Анализа утицаја таласа услед ветра
6. Утицај леда са становшта заштите од великих вода
7. Критеријуми за избор меродавних кота заштите
8. Предлог степена заштите
9. Закључци

1. Увод

Циљ хидрауличких хидрауличких прорачуна је да се, **на основу ажуриране хидролошке анализе**, дефинише просторни распоред кота нивоа на територији београдског хидрочвора, при разним комбинацијама екстремно великих вода Дунава и Саве.

На тај начин би се:

(1) стекла могућност провере постојећег одбрамбеног система;
(2) одредиле коте заштите на локацијама где је постојећи систем недовољан;
(3) дала основа за израду пројектне документације за реконструкцију постојеће одбрамбене линије, укључујући и систем мобилне заштите.

2. Рачунски модел

- течење устаљено, у мирном режиму;
- нумерички модел линијског (1D) течења, софтвер HEC-RAS©;
- рачунска мрежа: прстенаста, са гранама (деоницама) и чворовима;
- закони одржања масе и енергије (једначине конитунитета и Бернулија);
- чворови: рачун по гранама, деонице: рачун по профилима;
- гранични услови: улазни профили – протоци, излазни профил: коте нивоа;
- рачунски поступак: итеративан (биланс протока/нивоа у чворовима)

Заштита Београда од великих вода Дунава и Саве

Хидрауличке анализе

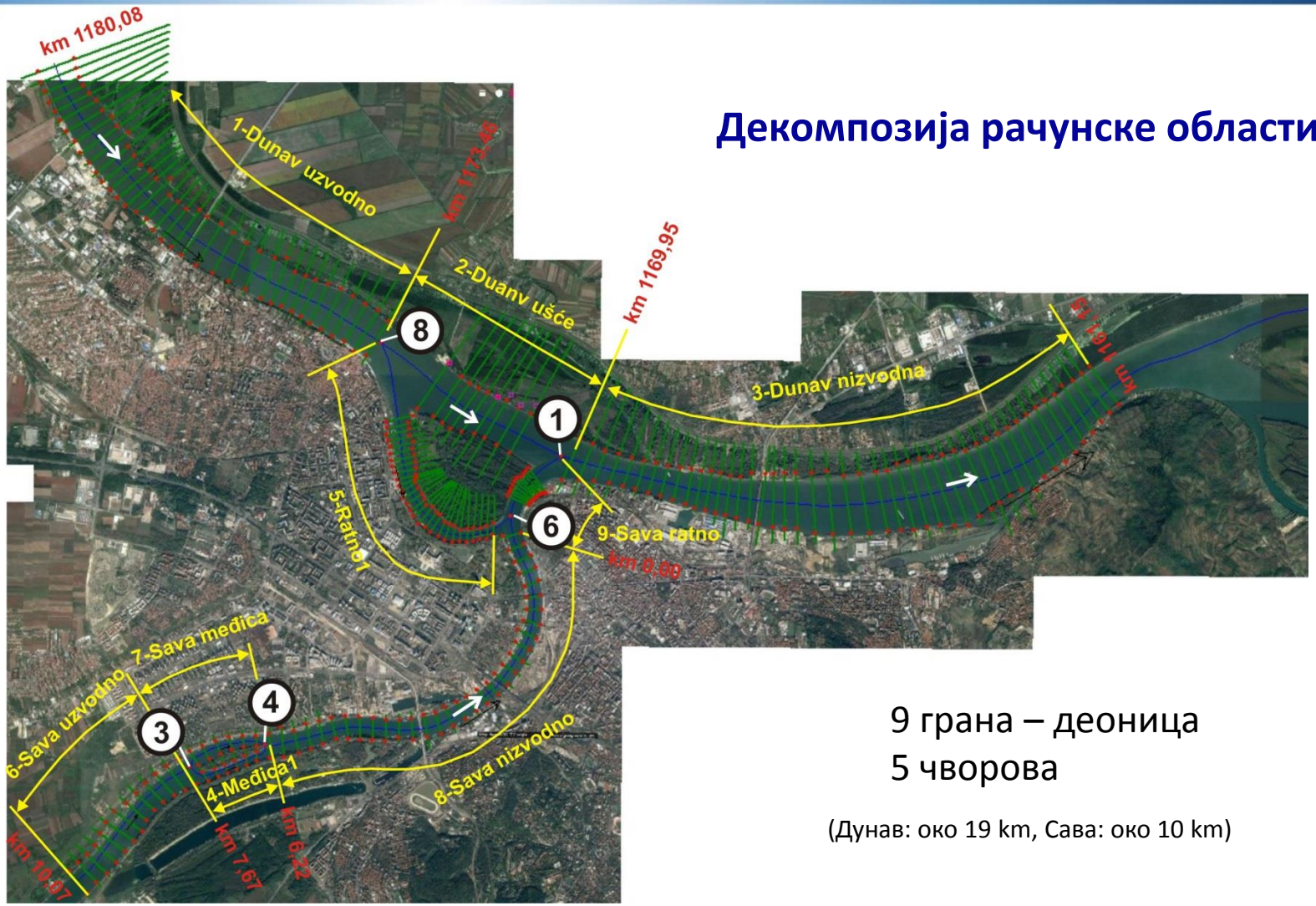

Декомпозија рачунске области

9 грана – деоница
5 чворова

(Дунав: око 19 km, Сава: око 10 km)

Заштита Београда од великих вода Дунава и Саве

Хидрауличке анализе

Положај рачунских профила

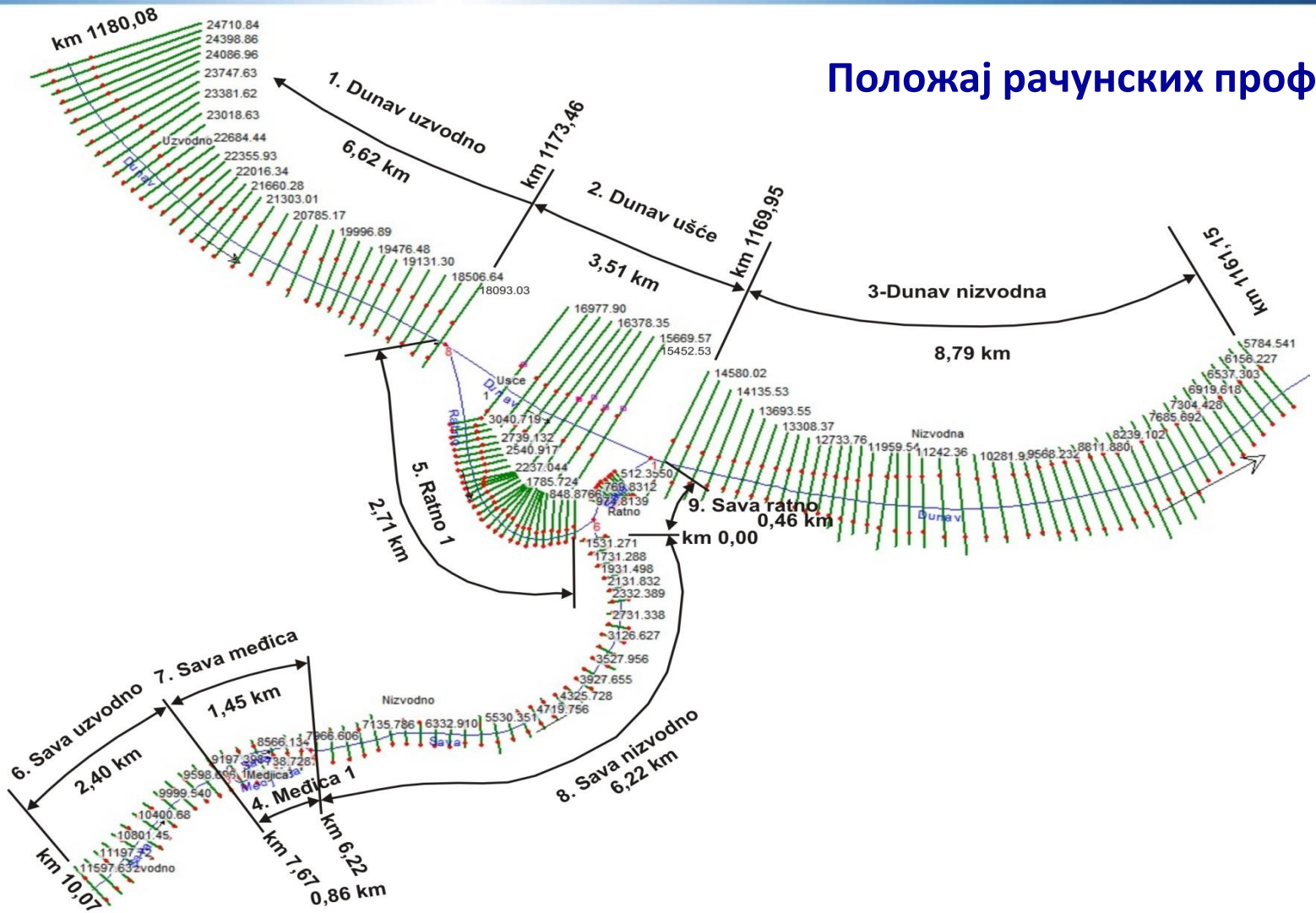

Заштита Београда од великих вода Дунава и Саве

Хидрауличке анализе

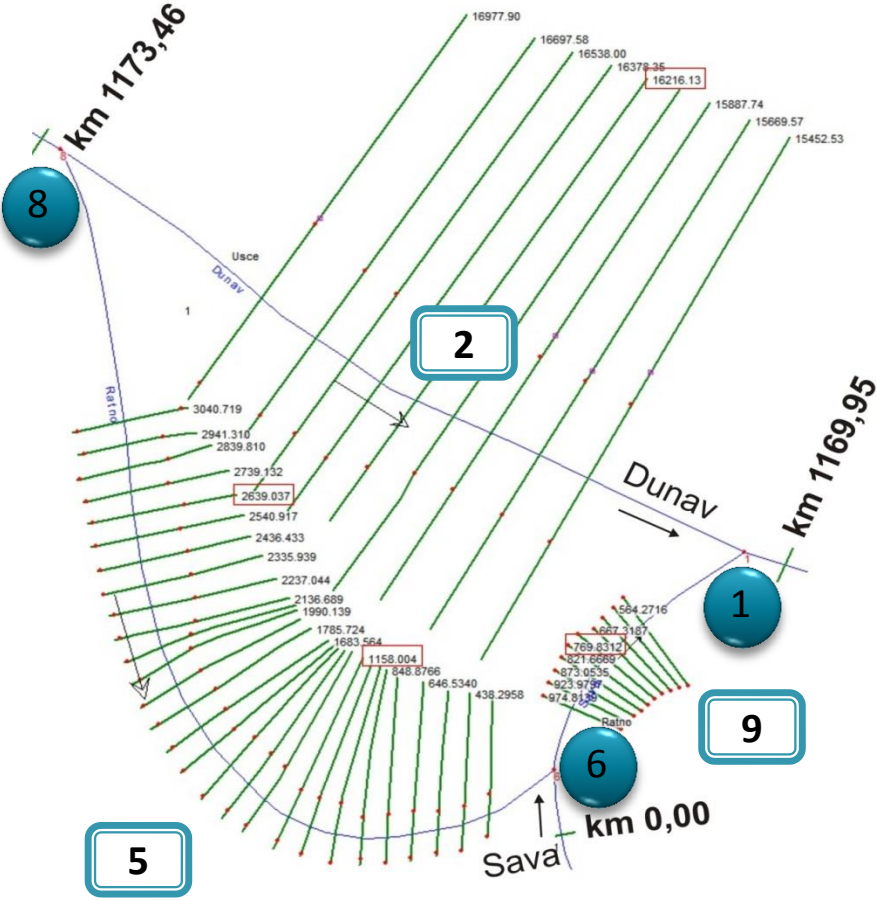

Пример: деонице 2, 5, 9 и чворови 8, 6, 1

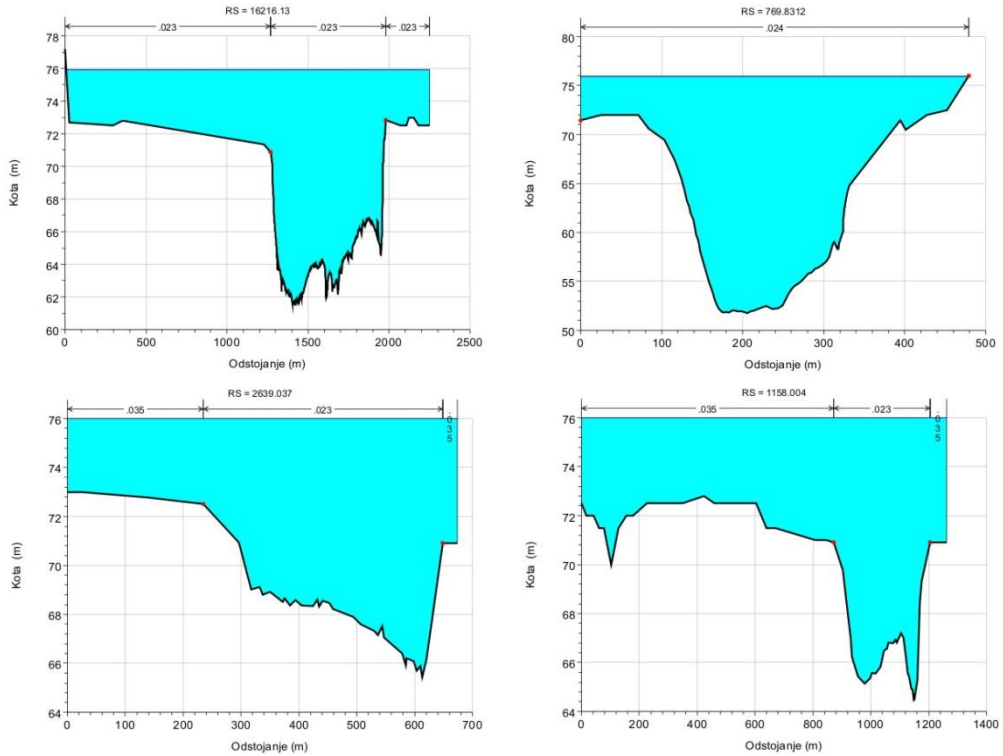

Калибрација модела

... оптимизација распореда вредности Манинговог коеф. хидрауличких отпора, док се не постигне сагласност рачунских и измерених кота нивоа

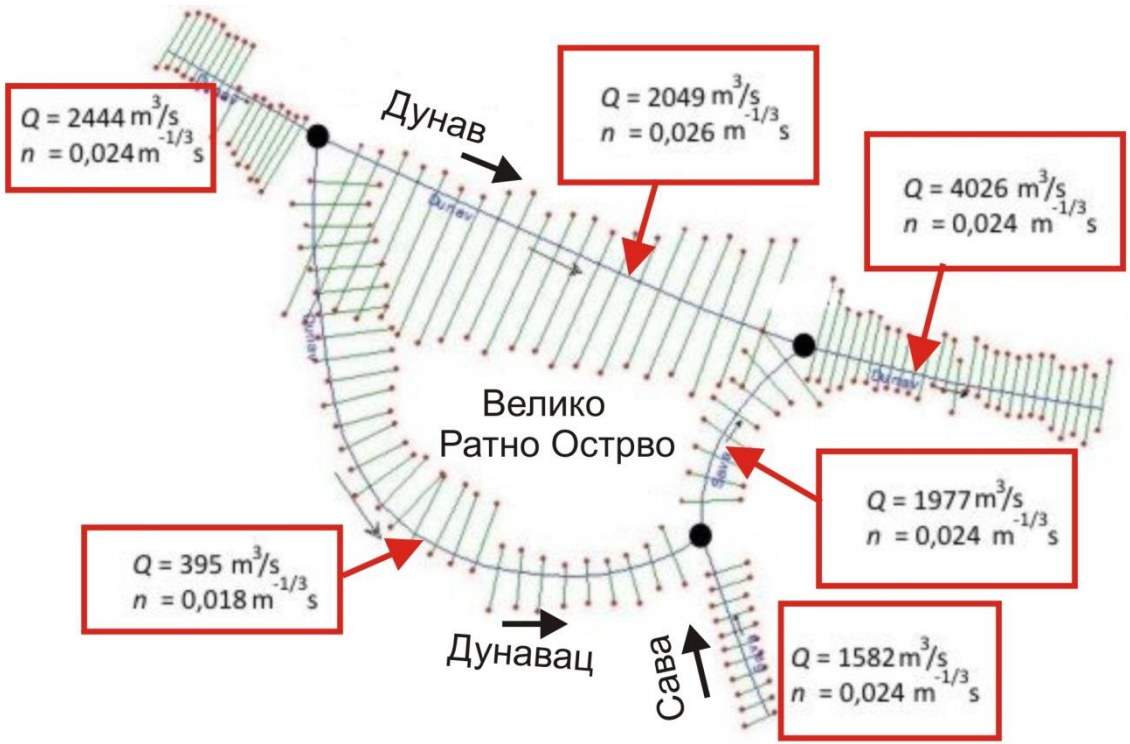

(мерење 28.12.2004.)

3. Рачунске варијанте

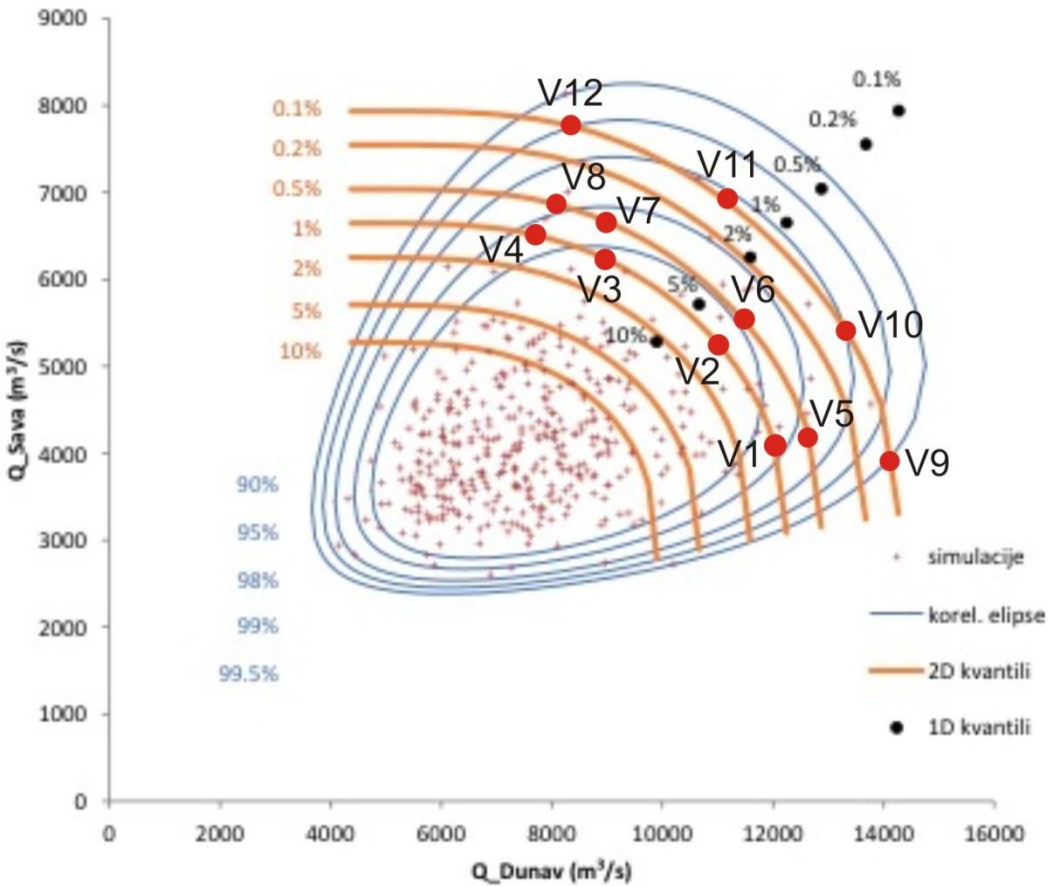

Узводни гранични услови: протоци Дунава и Саве

Вероватноће коинциденције вликих вода Дунава и Саве: P=1%, 0,5% и 0,1% (T=100, 200, 1000 год.)

НАПОМЕНА 1: макс. годишњи проток је вршни проток највећег поплавног таласа у једној години

НАПОМЕНА 2: коинциденција макс. год. протока у једној (било којој) години, не значи коинциденцију у једном тренутку!!!

Низводни гранични услов: кота нивоа

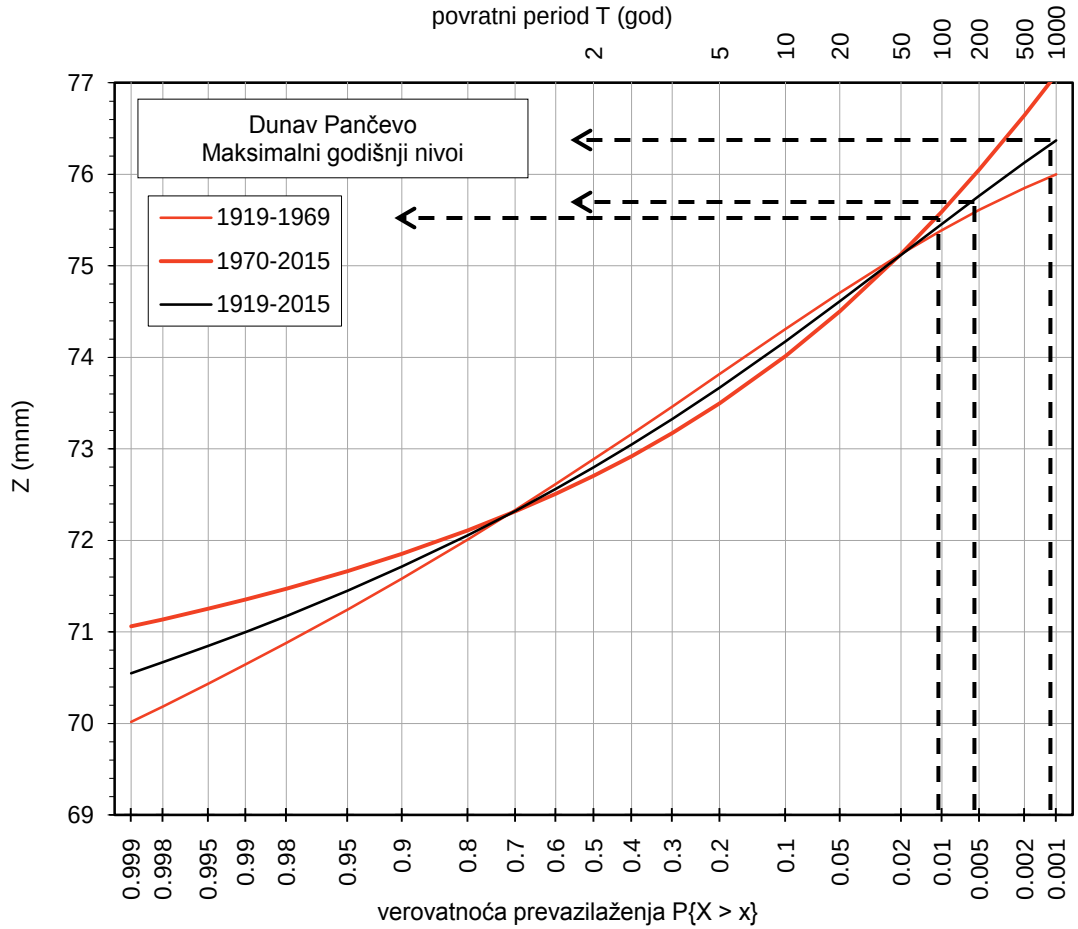

Рачунске варијанте

Основна премиса: при наиласку великих поплавних таласа,
ХЕ Ђердап 1 „обара“ ниво до природног режима у профилу „Панчево“ !!!

		P=1%; T=100 год. Z_{niz}=75,71 mnm				**P=0,5%; T=200 год.** Z_{niz}=76,01 mnm				**P=0,1%; T=1000 год.** Z_{niz}=76,63 mnm			
Рачунска деоница	Стационажа	**V1**	**V2**	**V3**	**V4**	**V5**	**V6**	**V7**	**V8**	**V9**	**V10**	**V11**	**V12**
1 Дунав узводно	km 1180,08	12000	11000	9000	7800	12500	11500	9000	8100	14200	13300	11200	8300
6 Сава узводно	km 10,07	4150	5250	6200	6500	4450	5500	6650	6850	3900	5400	6850	7800
3 Дунав низводна	km 1161,15	16150	16250	15200	14300	16950	17000	15650	14950	18100	18700	18050	16100

4. Резултати прорачуна

Распоред протока по рачунским деоницама

		P=1%; T=100 год. Z_{niz}=75,71 mnm				P=0,5%; T=200 год. Z_{niz}=76,01 mnm				P=0,1%; T=1000 год. Z_{niz}=76,63 mnm			
Рачунска деоница	Стационажа km	**V1**	**V2**	**V3**	**V4**	**V5**	**V6**	**V7**	**V8**	**V9**	**V10**	**V11**	**V12**
1 Дунав узводно	1173,46-1180,08	12000	11000	9000	7800	12500	11500	9000	8100	14200	13300	11200	8300
2 Дунав ушће	1169,95-1173,46	10227	9392	8273	7166	10640	9808	8271	7440	12032	11312	10289	8120
3 Дунав низводна	1161,15-1169,95	16150	16250	15200	14300	16950	17000	15650	14950	18100	18700	18050	16100
4 Међица1	6,22-7,67	2075	2624	3099	3249	2225	2749	3324	3424	1950	2700	3424	3899
5 Ратно 1	1170,75-1173,46	1773	1608	727	634	1860	1692	729	660	2168	1988	911	180
6 Сава узводно	7,67-10,07	4150	5250	6200	6500	4450	5500	6650	6850	3900	5400	6850	7800
7 Сава међица	6,22-7,67	2075	2626	3101	3251	2225	2751	3326	3426	1950	2700	3426	3901
8 Сава низводно	0,00-6,22	4150	5250	6200	6500	4450	5500	6650	6850	3900	5400	6850	7800
9 Сава ратно	0,46-0,00	5923	6858	6927	7134	6310	7192	7379	7510	6068	7388	7761	7980

Линије нивоа: Дунав (km 1161,15 – km 1180,08)

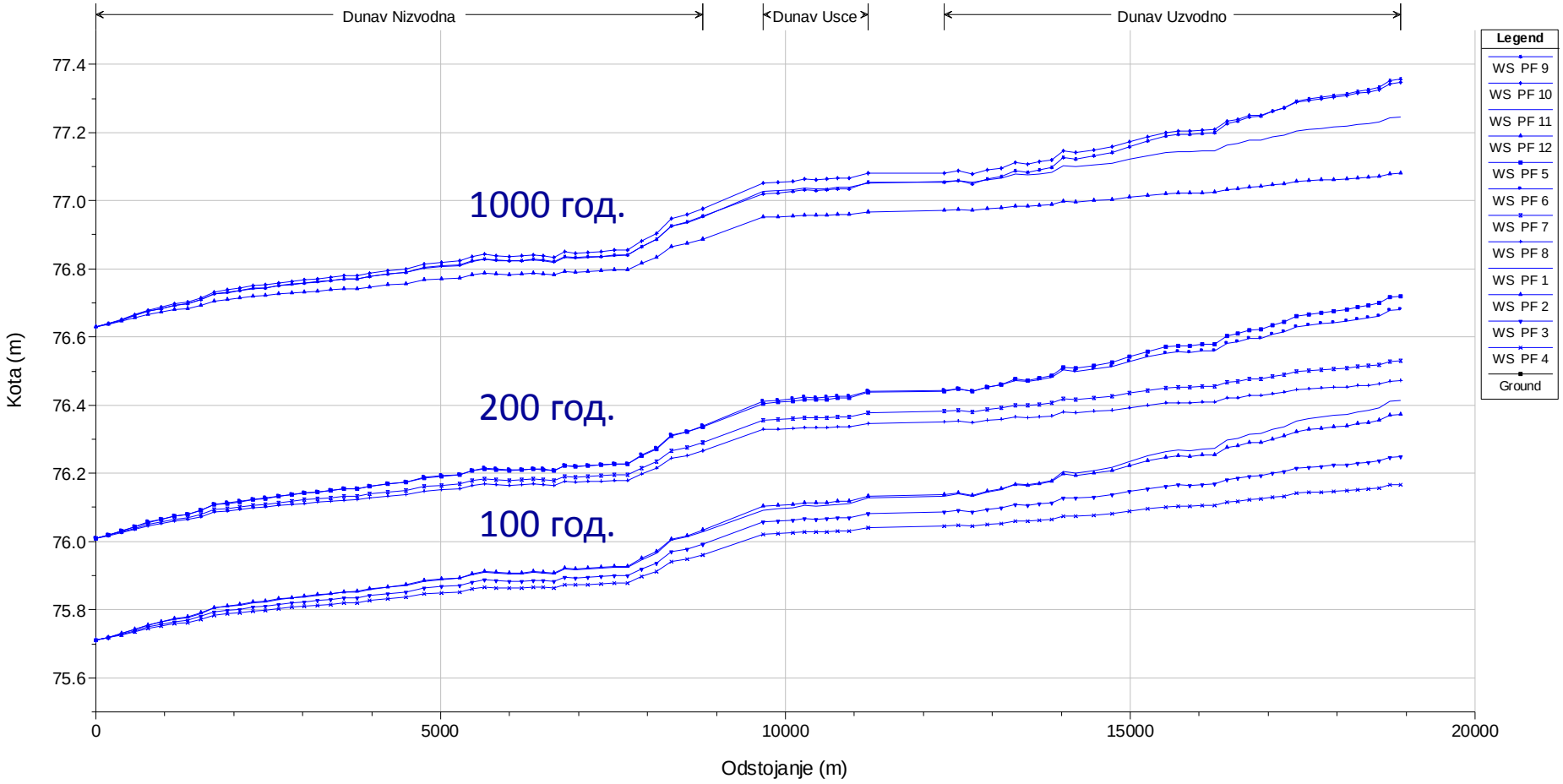

Дунавски рукавац (km 1170,75 – km 1173,46)

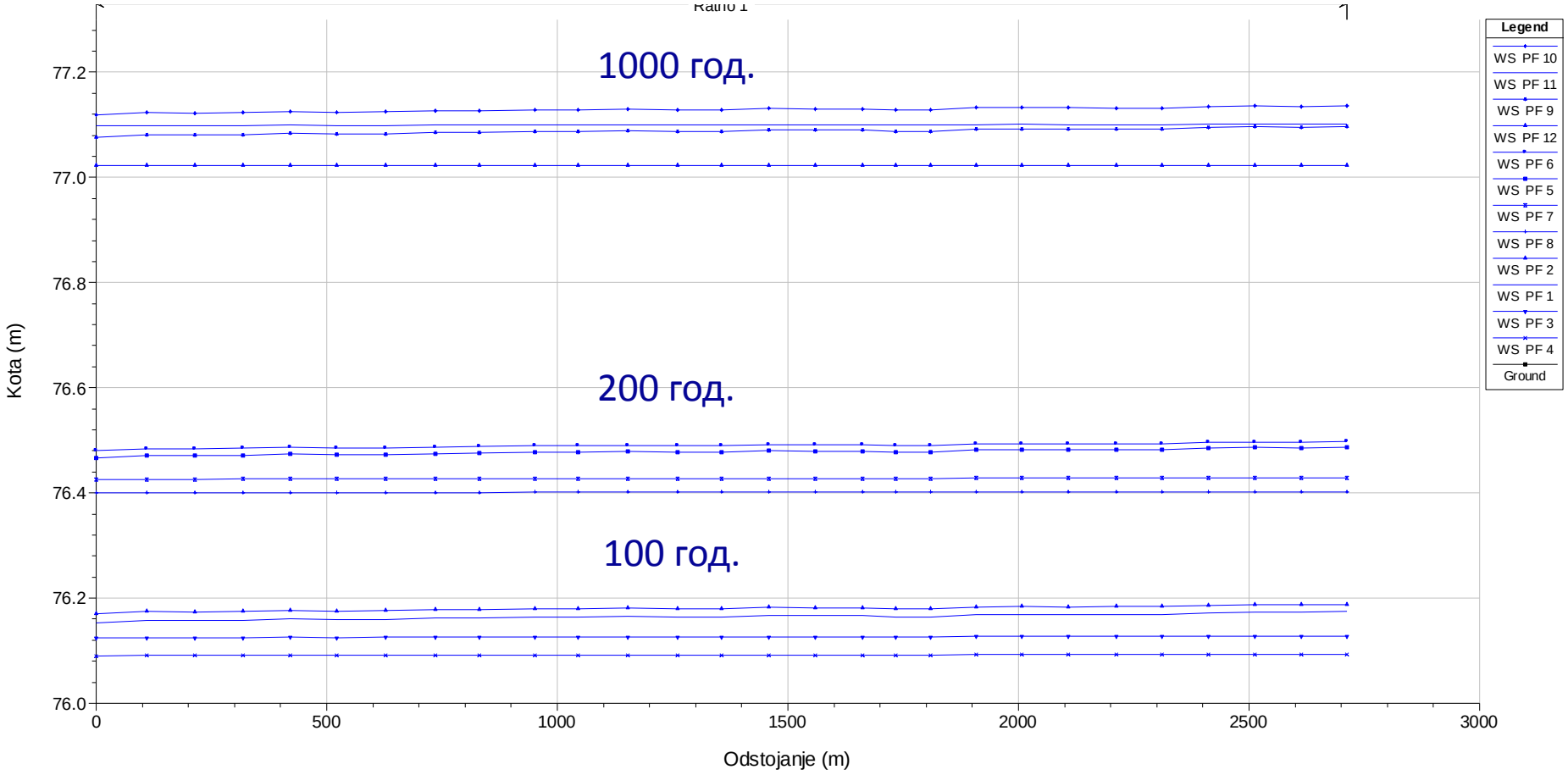

Сава узводно од ушћа Дунавског рукавца (km 0,00 – km 10,07)

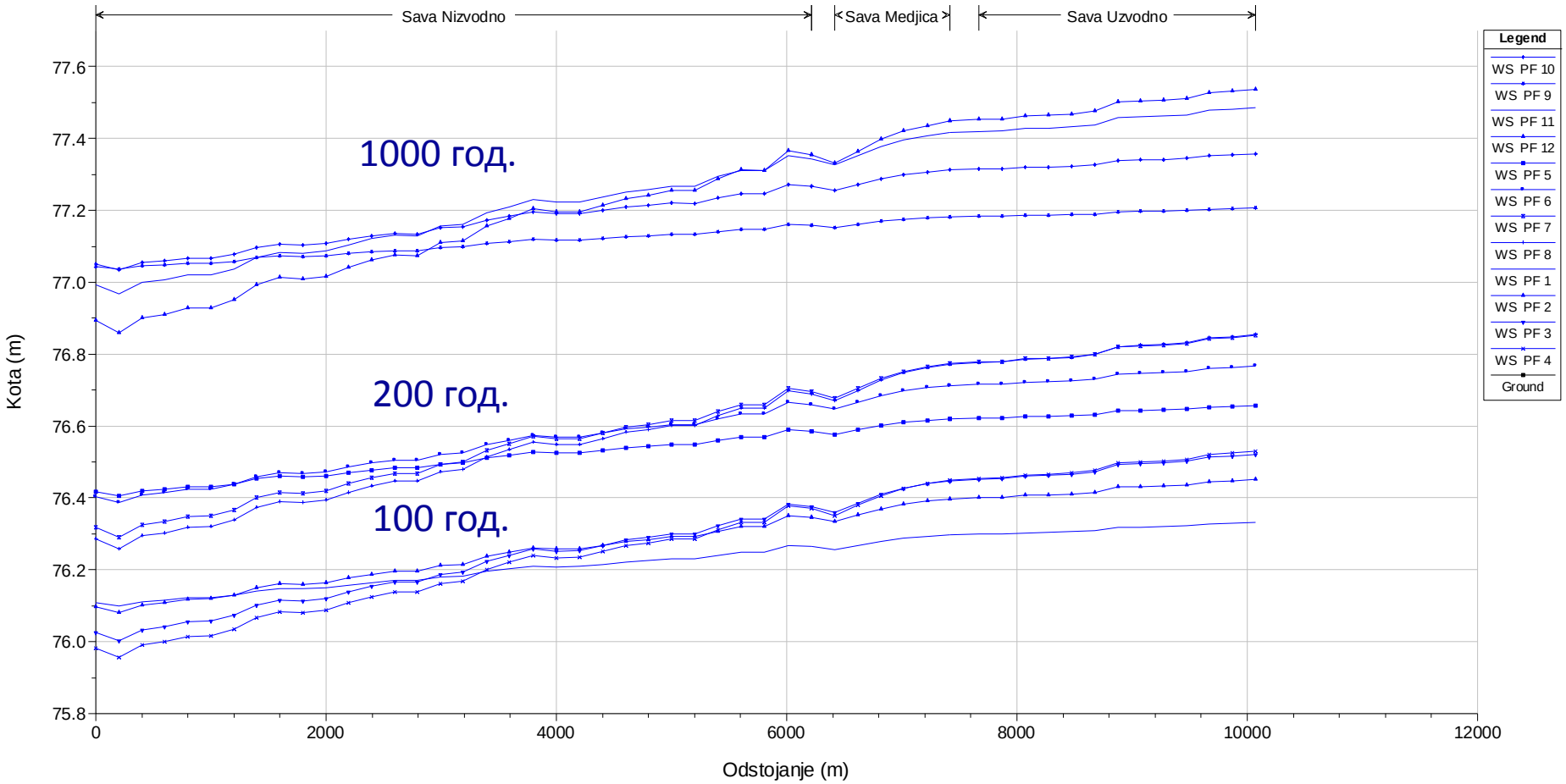

Сава низводно од ушћа Дунавског рукавца (km 0,462 – km 0,00)

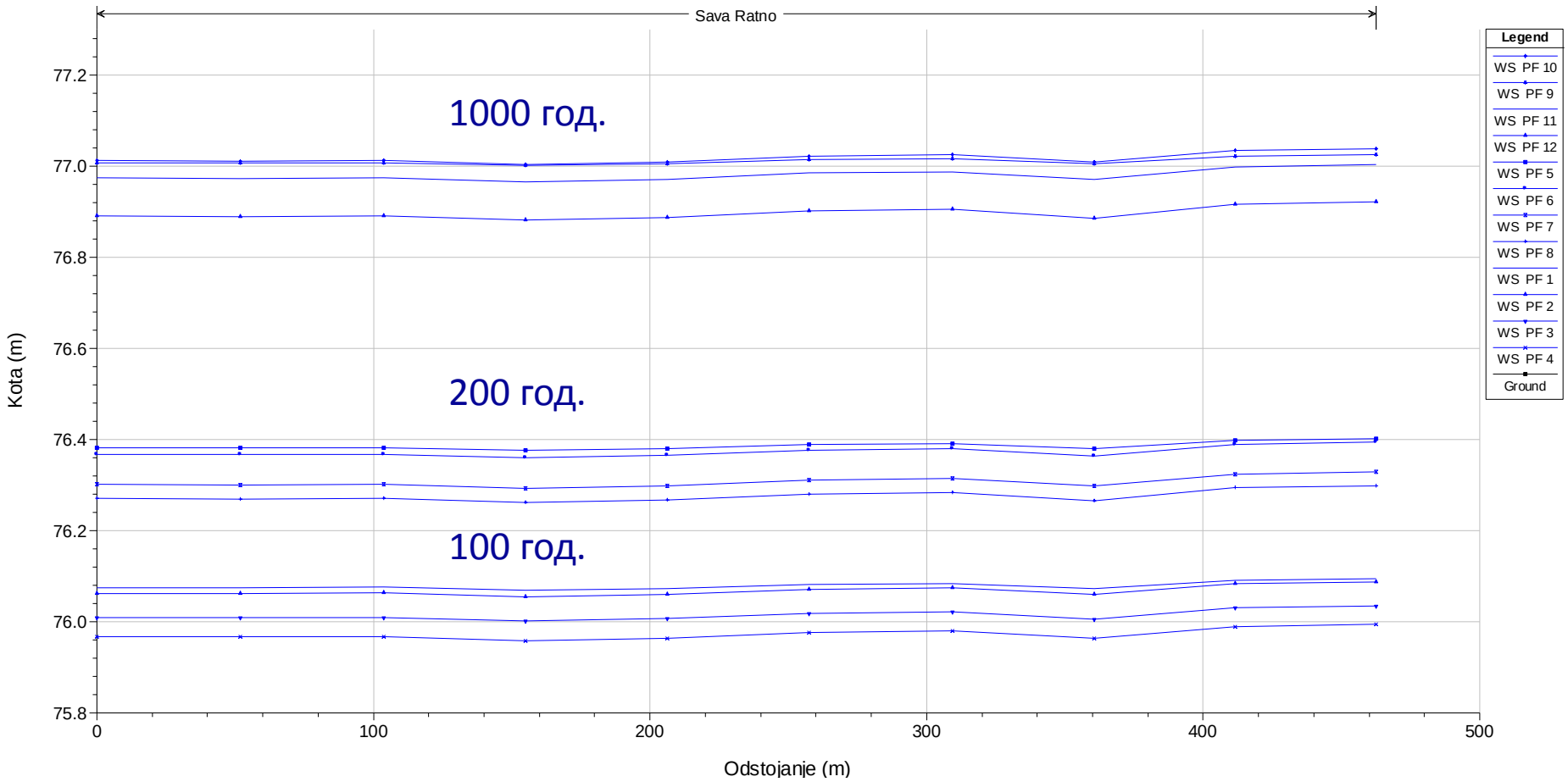

Плавно подручје: P=0,1%, T=1000 год., V10

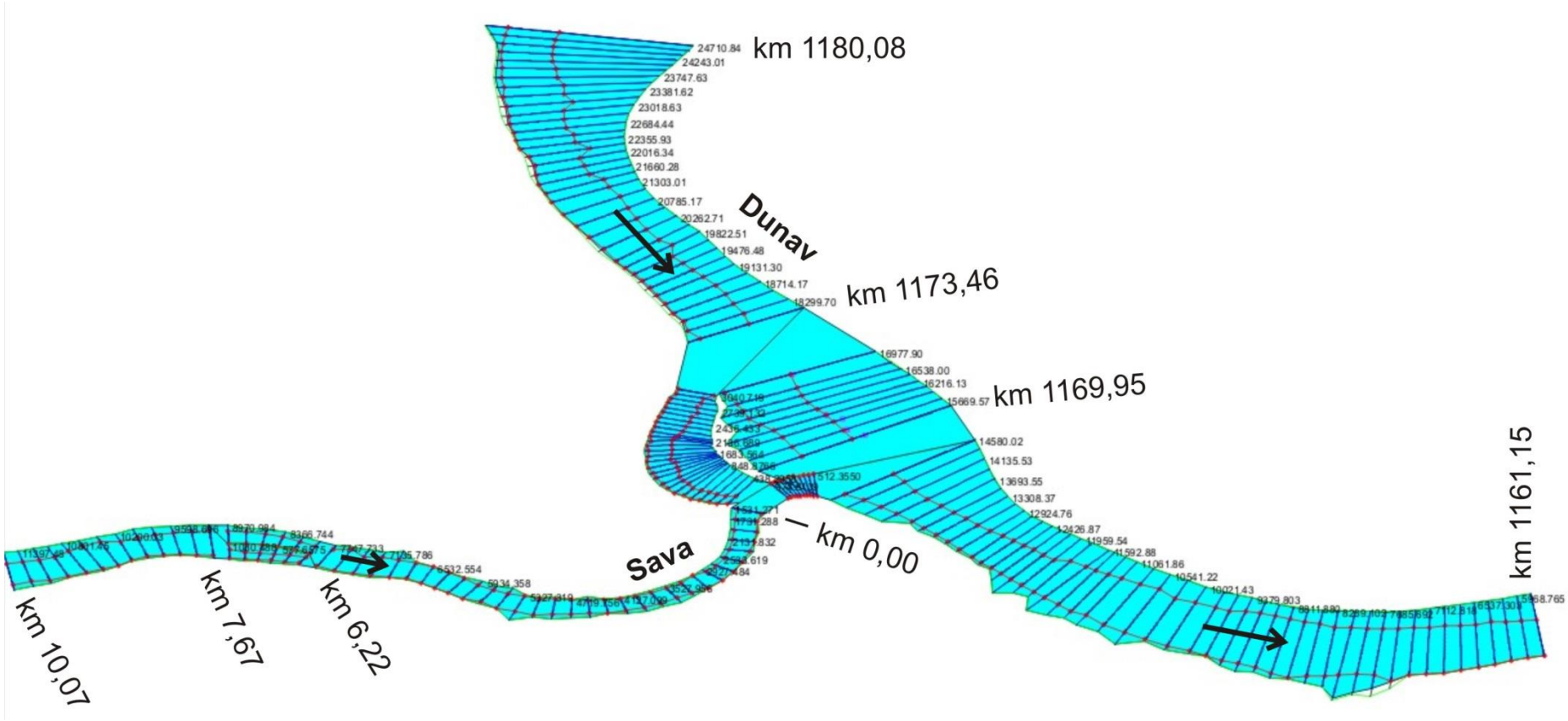

Максималне коте нивоа

Повратни период	Дунав (km 1180,08)			Сава (km 10,07)		
	Опсег максималних вредности (V1-V12)	Висинска разлика (m)	Апсолутна макс. кота (mnm)	Опсег максималних вредности (V1-V12)	Висинска разлика (m)	Апсолутна макс. кота (mnm)
100	76,17-76,41	0,24	**76,41**	76,33-76,53	0,20	**76,53**
200	76,47-76,72	0,25	**76,72**	76,55-76,85	0,19	**76,85**
1000	77,08-77,36	0,28	**77,36**	77,21-77,54	0,33	**77,54**

Степен заштите?

Критеријум за избор треба да узме у обзир:

- резултате хидролошко-хидрауличке анализе;
- локалне услове на терену;
- трошкове надградње постојећих насипа и мобилне опреме.

Конкретне коте дуж одбрамбене линије

пример: десна обала Дунава и лева обала Саве

Карактеристични профил	Стационажа km	T=100 год.	T=200 год.	T=1000 год.
Дунав-Земун, Гардош	1174,0	76,17	76,47	77,11
Дунав-ушће Саве	1170,0	76,04	76,35	76,98
Дунавац-Лидо	3,0	76,20	76,51	77,15
Дунавац-хотел “Југославија”	2,3	76,19	76,51	77,15
Дунавац-палата “Србија”	1,2	76,19	76,50	77,14
Сава-ушће Дунавца	0,0	76,11	76,43	77,06
Сава-Бранков мост	1,0	76,13	76,44	77,08
Сава-мост Газела	2,5	76,20	76,51	77,23
Сава-мост на Ади	4,0	76,26	76,57	77,23
Сава-топлана Нови Београд	5,0	76,31	76,61	77,28
Сава-блок 45	7,5	76,46	76,78	77,46
Сава-водозахват на Ади Циг.	10,7	76,54	76,86	77,55

Хвала на пажњи !

Проф. Миодраг Јовановић, mjovanov@grf.bg.ac.rs
Проф. Марко Иветић, mivetic@grf.bg.ac.rs
Доц. Никола Росић, nik.rosic@gmail.com